

ጠቢቡ ሰለሞን፣ ጥበብ የሱስን ተመስሎ መጣ እንዴ?

“ ስለ አማርኛ ቋንቋ ቃላት በማንሳት መከራከር ... ከኔ ይራቅ... ስለ ሃይማኖት ያነሳሃውን ግን በግዴለሽነት፣ በማናለብኝነት፣ ...” ከሚል ቀረርቶ ጋር ጥበብ የሱስ የሰበቁብኝ ጦር... ጭቃ የማይወጋ... ቁጠማ ኖሯል።

በከበደ ሚካኤል ግጥም እንጀምር። ፍቺው እርስዎ እንዳሉት፣ ያ መሆኑን (በኮሚኒዝም ስም ያለቀው፣ ሃይማኖት የለሹችን ሃይማኖቱን ክጃለሁ ብላችሁ...” ለሚሉት ምንጭዎትን ባይጠቅሱልኝም¹ እርስዎ ባሉት መንገድ ሊፈታ እንደማይችል እንዲህ አስረዳለሁ።

“ ጽድቅና ኩነኔ **ቢኖርም ባይኖርም** ከክፋት ደግነት ሳይሻል አይቀርም” በሚለው መንቶ ውስጥ፣ ሁለት መልእክቶች ናቸው ያሉት—**ቢኖርም** እና **‘ባይኖርም’** በሚሉት ቃላት ውስጥ።

- 1) **‘ቢኖርም’** የሚለው “ ጽድቅና ኩነኔ ‘አለ’፣ ስለዚህ ከክፋት ይልቅ ደግነት ይሻላል ማለታቸው ነው ብለን እናስብ። ክፉ የሰራ ሰው እንደሚኮነን፣ ደግ የሰራ ደግሞ ጽድቅ ለመሆኑ ላለፉት በርካታ ሽህ አመታት በየሃይማኖቱ ሲነገር የኖረውን፣ ከበደ ሚካኤል አሁንም መልሰው የሚነግሩን አይመስለኝም። እንደዚያ ቢሆን ኖሮ ግጥሙ እንዲህ ዝነኛ አይሆንም ነበር።
- 2) **‘ባይኖርም’** የሚለው “ ጽድቅና ኩነኔ ‘የለም’፤ ስለዚህ ከክፋት ይልቅ ደግነት ይሻላል” ማለታቸው ነው ብለን እናስብ። ክፉ የሰራ ሰው፣ መጨረሻው መኮነን (ኩነኔ) ለመሆኑ፣ ጥሩ የሰራ ደግሞ ጽድቅ መሆኑ አይታወቅም። ከክፋት ግን ደግነት ይሻላል’ ያሉ ነው የሚመስለኝ።

ለማንኛውም መልእክቱ ከክፋት ደግነት የመሻሉን አስፈላጊነት መናገራቸው መሆኑን ከተስማማን ዋናው ይኸው ይመስለኛል። ወዳጄ ሆይ! ጥሩ እንስራ! የደስታ ሁሉ መሰረቱ ጥሩ መስራት ነውና! ጥሩ መናገር እንኳን ባንችል መጥፎ አንናገር። በህይወት ያለን ሰው “ በቁም የሞተ” <http://www.quatero.net/pdf/tsidqina%20kunenenne.pdf> ማለት ደግሞ መጥፎ ነው። ጥበብ የሱስ የሚለው ስምዎ እንዲያው ነው። ‘መልክ ጥፋን በስም ይደግፉ’ አይነት። ጥበብን እንኳን አልታደሉም። “ በቁሙ የሞተ” ያለችው የትኛዋ ቤተሰቢያን እንደሆነች፣ ገጡን ይጥቀሱልኝና ያሳውቁኝ። ያኔ መልሱን ይገዢ እቀርባለሁ። እርስዎ ራስዎ ያሉት ከሆነ ደግሞ ለኔ ለራሴ “ ተሳስቻለሁ” ለማለት የሞራል ድፍረት ሊኖርዎት ይገባል። የሚደፍሩ ግን አይመስለኝም። ይህ የርስዎ ብቻ ችግርም አይደለም። ምክንያቱ ደግሞ፣ እንኳንስ ይችን ተራ

¹ ግጥሙን የያዘው መጽሃፍ የታተመበትን ዘመን መጥቀስ ያስፈልጋል። ተማሪ ፍስሃ ጋር መቸም መዳረቅ ነው የሆነብኝ። አንዱንም ጽሁፍ በማስረጃ ሊደግፍ አልቻለም። መልስ የተሰጠባቸውን ነጥቦች ሁሉ እንደገና እንዳዲስ እያነሳ ነበር የሚጽፈው። ለምሳሌ ዲባቶ መስፍን “ ሳይንቲስት” ን “ ሰገለኛ” በሚል የተካበትን ምክንያት ለማስረዳት ያን ሁሉ ደክሜም፣ የ “ ዶክተር” ቃሉ የመጣው ከላቲን መሆኑንና “ መምህር” ማለት መሆኑን ነው ባለፈው ጽሁፍ የነገረን። ሁለተኛ ወደሱ አልመለስም። በዚህ አጋጣሚ ኮሚኒዝምን ከሃይማኖት የለሽነት ጋር በማጣመር ማስፈራሪያ ‘እንኮኮ/እንጉጉ’ ማድረግ ስህተት ነው። ከቀዝቃዛው ጦርነት በፊትም ሆነ አሁን፣ የሃይማኖት የለሹ ብዛት ከምስራቁ ይልቅ በምእራቡ አለም ከፍተኛ ነበር። አሁንም ነው። ይህን ጎልጎሎ ማየት ይቻላል።

በማይከበሩበት በኛው ማህበረሰብ ውስጥ... ይህ ነገር...ሙሴ እንደሁ አሁን አይገኝ! ... 10ቱ ትዛዛትን ሰርስመን (ኤዲት አድርገን) 'እናትና አባትህን አክብር' ተሚለው ላይ 'እንዲሁም ልጆችን እና ታናሾችንም አክብር' የሚል ቢገባህ? አለዚያም 11ኛ አድርጎ... አይ የኔ ነገር! አያርመኝ መቸም! ጥበብ የሱስ እንዳላስጠነቀቁኝ:- " ... ፈጣሪ አምላክ... በፍጥረቱ እንደሚታወቅ ልብ ማለቱ ይበቃሃል... ብዙ አትፈላሰፍ... ጠቢቡ ሰለሞን እንደተናገረ ጥበብ ፍልስፍና ማብዛት ትካዜ ማብዛት ነውና" ። ምንጭ፣ (አቶ?) ጥበብ የሱስ "ይድረስ ለኢትዮጵያዊያን በሙሉ!" በሚል በአጽንኦት፣ ከጻፉት የተወሰደ።

ጠቢቡ ሰለሞን የምር እንዴት ጥበብኛ ኖሯል? የራሱን ጊዜ ሲጠበብ ኖሮ፣ ዛሬ በ21ኛው ክፍለ ዘመን፣ የኛኑ ጥበብኛ (አቶ?)ጥበብ እየሱስን ተመስሎ በመንፈስ መጥቶ፣ ዛሬም 'አትጠበቡ' ቢል ... " ዘይገርም"! ተማለት በላይ ምን ይባላል? ተጥበብ የሱስ ጥሁፍ ውስጥ ምን ያልታየ ጥበብ አለ? ዘረፋም ያውቃሉ—ቅኔ ዘርፋ! 'ስለ ሃይማኖት ከመመራመር ጄት እንስራ' ለማለት ነው እንዲህ የተቀኙት " ... እንዴት ብለን ነው ይህን ጄት እራሳችን አምርተን እግዚአብሔር ይሰውረንና፣ አንድ ቀን ነገረኛ ጭልፊት (ገ.ጭ.) ሲመጣ እራሳችንን የምንከላከለው?... " አሉ? መቸም 'ይችን የተማሩባት ቤተ-ቅኔ ዋሽራ ማርያም ናት? ወይስ መርጦለማርያም?' ብዬ የጅል ጥያቄም አልጠይቅ። ይልቅየ ወዲህ 'አትጠበቡ' እያሉ ወዲያ ደግሞ 'ጄት ይምጣልኝ' ብለው የጣፉትን ሳነብ፣ እኝህ ሰው ቅኔና መቋሚያቸውን ጥለው " ታቲር ሰሪ (ኮሜዲያን) ቢሆኑስ" ነው ያልኩ! ቂ...ቂ...ቂ...ቂ....

የሰው ልጅ በጥበብና ፍልስፍና ሩጫ ላይ ነው—ፍጥነቱ ቢለያይም—አንዳንዱ በጥበብና ፍልስፍናው ምጥቀት የተነሳ፣ ይኸኛውን አለም ለኛ ላዝጋሚዎቹ—(አትጠበቡ አትፈላሰፉ ለምንባለው—ራሳቸውም ለሚሉን—ለኛ) ጥለውልን—እነሱ ወደ ሌላው አለም ሊሄዱ እስኪመስል ድረስ መጥቀዋል።

ሌላው፣ ጥበብ የሱስ " ..በቅን ልቡናና ትህትና በብሩህ አእምሮ (የማረኩን እንደሚሉት " አጥን ማይንድ") <http://www.quatero.net/pdf/tsidqina%20kunenne.pdf> እንድትቀበለኝ በማለት ስላደረጉልኝ የትህትና ጥሪ አመሰግናለሁ። መቸም እዚህም ቅኔ ተቀኝተዋል መሰለኝ። " የማረኩን" ሲሉ በቅኔ 😊 'ነጮች' ለማለት ፈልገው ይመስለኛል። ቅኔው ይቆየንና፣ እኒህ የ'ማረኩዎት' የሰለጠኑ ህዝቦችን ማለትም ነውና፣ እነሱ የማረኩዎት ህዝቦች፣ እንደርስዎ " ... አትፈላሰፉ፣ አትጠበቡ፣ አትመራመሩ..." የሚል መደብ (መ/ቅዱስ) ቢኖራቸውም፣ የሚፈላሰፉ፣ የሚጠበቡ እና የሚመራመሩ ፈጣሪ ሰዎቻቸውን ግን፣ ምናልባትም ከአብሄሩም (ከግዜሩም) በላይ እያመለከቱ እና እያወደሱ ነው²! ወዳጄ ጥበብ የሱስ ሆይ! 'እግዚአብሔርን ለምን አብሄር አለ?' ብለው እዚህ እርስዎ ይሟገታሉ። አረብ አገር ያሉ አረብ ክርስቲያኖች—ኦርቶዶክሶች—አምላካቸውን ሲያመሰግኑ " አላህ አክበር" የሚሉ ይመስለኛል። ግብጽ አገር

² 'ምስክር' የተባሉ ጸሃፊ፣ በኢትዮ ሚዲያ " ክቡር ባህል" በሚል ርእስ በጻፉት እና " ይህንንስ ባህል እንዴት እናበረታታው" ብለው ባሳረጉት ጽሁፋቸው፣ ታላላቅ ስራ ስርተው ያለፉትን፣ በህይወት ያሉትንም ዜጎቻችንን እውቅናን የመስጠቱን እና የማበረታታቱ ስራ፣ የአንድ ሃገር ልማት እድገትና ደህንነት ዋስትና መሆኑን እንደተናገሩልኝ እቆጥረዋለሁ! ይህን የሰዎችን ስራ እውቅና የመስጠቱን አስፈላጊነት፣ ባለፈው የግንቦት 7ትን መጽሃፍ በተቸሁበት ጽሁፌም ላይ ያነሳሁት ይመስለኛል። ሌላ ጊዜ በሰፊው የምመለስበት ቢሆንም፣ በዚህ አጋጣሚ፣ ይህ ታላቅ ስራ በስፋት ቢቀጥል ለአገራችንም ትንሳኤ ሲሆን ይታየኛልና፣ ይህንኑ እያዘጋጀ " ታላላቆቻችንን" እያወደሰልን ያለውን ታማኝ በየን ሳላወድስ አላልፍም።

የተቀቡት የቀድሞዎቹ ጳጳሳት—የኛዎቹ—ሲማሩም ሲጸልዩም “አላህ አክበር” ሳይሉ ይቀራሉ?
... መቼም ተተማሪ ፍስሃ እና ጥበብ የሱስ ኃይል የሱስ ፊት Thank god! የሚል አማርኛ
የሚያውቅ ሁሉ ዘንድሮ ወዮለት! 😊

ማሳረጊያ፡-

ጥበብና ሃይሉን እየሱስ ያበዛልዎት “አቶ?” ጥበብ እየሱስ ሃይል እየሱስ ሆይ! ትህትናዎ መቸም አለቅጥ በዛ። “... ሃሳቤን እንድትቀበል በታላቅ ትህትና እለምንሃለሁ” በማለት ራስዎን የስነ-ምግባር ቁንጮ አስመስለው “...እንደዚህ አይነት እምነት ያለውን ሰው፣ **ቤተ ክርስቲያን በቁሙ የሞተ ትለዋለች**” በማለት <http://www.quatero.net/pdf/tsidqina%20kunenenne.pdf> ደግሞ ቤተሰቢያናን በስነ ምግባር እዚያ ታች አወረዷት። ትህትና ሲሆን ከእርስዎ ነው። ስድብ ሲሆን ደግሞ ከቤተሰቢያና! መቸስ ቤተሰቢያና በምትመራበት መዱስ (መ/ቅዱስ) ውስጥ እንዲህ ያለ ጸያፍ ጽሁፍ ያለ አይመስለኝምና፣ ይህን ነውረኛ አባባል የርስዎና የርስዎ ብቻ አድርጌ ነው የምወስደው። ታዲያ እርስዎ የሃይማኖቱ አስተማሪ/ሰባኪ ቢሆኑ (‘ቢሆኑ’ ነው ያልኩ ልብ ይበሉ)፣ “... ቤተ ክርስቲያን ባልሄድ፣ እንዲህ ያልተገራ አንደበት ካለዎት ሰው፣ ከእርስዎ ምን አገኛለሁ?” ብዬ እንዳይመስልዎት። የለም የለም። ምክንያቱ እሱ አይደለም—መልካም አንደበት ያላቸውም አሉና ነው። በየጃካ ሂርሳኮቹ (መገናኛ ብዙሃኑ)፣ ስለ ዲያቆን ቀሳውስቱ፣ ስለ ጳጳሳቱም የሚነገረውን፣ የሚጻፈውን የስነ-ምግባር ጉድለት፣ የሞራል ድቅቀት ስላነበብኩና፣ ከኔ የተሻለ የሞራል ብቃትና ስነ-ምግባር የሌለው ሰው የሚናገረውን ብሰማ አይጠቅመኝም ብዬም አይደለም። የለ የለም። ይኸም አይደለም—ከኔ የተሻለ የሞራል ብቃትና ስነ-ምግባር ያላቸውም አሉና። ምክንያቱ እንዲህ ነው። በደንብ ያዳምጡኝ። **እንደኔ ሰው የሆነ ሰው፣ እንደኔ የሚዳሰስ፣ የሚታይ፣ የሚሰማ (‘ሰ’ን ያጥብቁልኝ)... ሰው የሆነ ሰው፣ ስለ ሌላ የማይታይ፣ የማይዳሰስ፣ የማይሰማ (‘ሰ’ን ያጥብቁልኝ) ኣብሄር (እግዚአብሄር) የሚናገር ‘አዋቂ’ን ለመስማት ወደ ቤተሄር (ቤተሰቢያን) ወይም ማንኛውም ሌላ ቤተ አምልኮ አልሄድም³። ምክንያቱም፣ የዚያ ‘አዋቂ’ እውቀት እንደማንኛውም**

³ አንዳንድ ወዳጆቹ ‘ለሰዎቹ ብለህ አይደለም፣ ለቤተሄሩ (ቤተሰቢያኑ) ... ብለህ ነው መሄድ’ ይሉኛል። ሲለኝ በወራት፣ አንዳንድም እስተ መንፈቅ እያሰለስኩ ቤተሄር (ቤተሰቢያን) እሄዳለሁ። አብዛኛውን ጊዜ ግድግዳው ላይ ማፍጠጥ ነው የሚሆንብኝ (እስቲ እንዲያው አሁን እኔን ይጠለይልኛል እንጂ ‘አሰዳቢ’ ‘በቁሙ የሞተ’ ልባል ይገባኛል? ለነገሩ ቢጸለይልኝስ እንደ ጥበብ የሱስ ኃይል የሱስ ያለ፣ ራሳቸው ‘አሰዳቢ’ ብለው በሚሳደቡ ሰው፣ በእሳቸው ቢጠለይልኝ እግዚአብሄር ይሰማል?) አንዳንዴ ደ’ሞ እንዲያው እርር ብግን የሚያደርግ ስብከት ይገዢ እመለሳለሁ። አንዴ ባንዱ ቤተሄር እንዲህ ተሰበከ። “...**ላንተ የማደርግልህን አንድ ነገር፣ ለጠላትህ እጥፍ አደርጋለሁ። ምን ላድርግልህ? ተብሎ ቢጠየቅ ‘አንድ አይኔ ይጥፋ’ አለ አሉ። የጠላቱ ሁለት አይን እንዲጠፋ እኮ ነው! የሰውን ክፋት አያችሁ?...**” ብሎ ሲያበቃ “ሰው እንዲህ ነው። ደግነት ከእግዚሃር ብቻ ነው። እዚሃርን ነው ማመን...” በመሰለ አይነት ማሳረጊያ ነበር የዘጋው—ሰባኪው። አሁን ይቺ ተረት መዱስ (መ/ቅዱስ) ውስጥ አለች’ንዴ? ብትኖርስ ደሞ፣ ደግ ደጓንም ጥቅስ አዘውትረው ቢጠቅሱልን አይሻልም? እውን እንዲህ ክፋት የሚያስብና ምቀኛ ሰውስ አለ? ከቤተሰቢያን ውጪም ቢሆን የምንሰማቸው እንደ “... አበሻ ምቀኛ ነው! አብሮ መብላት እንጂ አብሮ መስራት አይሆንለትም...” የመሳሰሉት እጅግ መርዘኛ አባባሎች ምንጫቸው የት ነው? ሰውን እርስ በርስ እንዳይተማመን በማድረግ ያላቸውን መጥፎ ጎን አይታችሁልኛል? ይህን የ“ አበሻ ምቀኛ ነው” ከትውልድ ወደ ትውልድ... ሰንሰለት እንዴት እንበጥሰው? እኔ ሁለት ዘዴዎች አሉኝ። 1) ከልጆቻችን፣ ከታናሾቻችን ፊት ይኸን ጨርሶ አለማለት። 2) ‘አበሻ ምቀኛ ነው’ ለሚልህ ሰው መልሱ ‘እኔ አበሻ ነኝ። እኔን ምቀኛ ነው ካልከኝ፣ አንተ ራስህ ምቀኛ ነው ብለህ የምታስበኝን—እኔን—የምቀኛ ምቀኛ ሆነህ ላለመቅረብህ ምን

